

[Bilgrav-Nielsen.]

føler, at der kan spares andre steder, og så kan man lade forsvaret blive fri. Jeg var da også af den indstilling, at det måtte være sådan, det lå, indtil jeg i går så Information, der kunne meddele, at den tidligere statsminister havde udtalt i Folkets Hus — jeg beder om tilladelse til at citere fra Information i går —

„Hvis nogle af regeringspartierne havde glædet sig til, at socialdemokratiet ville bruge debatten til at vanskeliggøre den planlagte besparelse på 125 mill. kr., må man ændre sine forhåbninger.“

Ja men stop nu lidt, hr. J. O. Krag. Nu har jeg brugt det meste af min weekend til at forberede mig på denne debat — man må jo være sikker, når man er forholdsvist ny — og så får jeg at vide, da jeg næsten er færdig, at det er et helt andet grundlag, vi skal diskutere på. Jeg må anmode socialdemokratiet om, at man for fremtiden bestemmer sig til, hvad udgangspunktet skal være, før man anmelder en forespørgselsdebat. Det hensyn skylder man i det mindste ordførerne, medmindre man da fra socialdemokratiets side mener, at det nu er på tide, at vi får taget forsvarsforliget op til revision, så er der jo mere ræson i tingene. Og jeg forstod på den tidligere forsvarsminister, hr. Victor Gram, at han ikke var uvillig til at gå ind i sådanne overvejelser og måske til sin tid i sådanne drøftelser.

Det fremgik af det radikale venstres valgoplæg, at den sanering af dansk økonomi, som forestod, bl. a. måtte betyde besparelser i de offentlige udgifter, og at både civile og militære områder måtte inddrages. Vi kunne simpelt hen ikke forestille os, at der kunne foretages offentlige besparelser, uden at det også måtte berøre forsvaret, der jo dog trods alt er det område, der bedst kan spares på, uden at man derved generer beskæftigelsen og produktiviteten i samfundet. Efter regeringspartiernes opfattelse er en besparelse på 125 mill. kr. også mulig, og derfor bliver den foretaget.

For en ordens skyld skal jeg understrege, at det naturligvis for os i det radikale venstre ikke ville være tilfredsstillende, om en besparelse på det kommende års budget skulle skydes over på de følgende budgetter. Det er ganske klart, at uanset hvordan be-

sparelserne fordeler sig på selve budgettet, uanset om disse benævnes reelle besparelser, eller om de benævnes som udskydelser, er der tale om en faktisk besparelse på 125 mill. kr.

Skal vi herefter vurdere, om en sådan besparelse kan foretages, uden at man derved anfægter det, der er selve grundlaget for forsvarets planlægningsvirksomhed, nemlig forsvarsforliget af 1960, må man for det første gøre sig klart, at der her er tale om en smidig rammelov, der giver ministeren beføjelse til at fastsætte de nærmere bestemmelser om størrelse og sammensætning og vedrørende organisationen. For det andet må man gøre sig klart, at der nok ved det såkaldte lille forlig i 1966 var enighed om, at det nationale investeringsbudget måtte forøges som følge af den amerikanske våbenhjælps ophør, men at der ikke blev fastsat noget åremål for, hvornår denne øgede investering fuldt ud skulle kunne erstatte våbenhjælpen. Det er således urimeligt at tale om, at 125 mill. kr.s besparelse betyder et brud på forliget, og det er jo også allerede blevet nævnt her i dag, at forsvarsstyrelsen heller ikke har ment, at disse besparelser ville få beredskabsmæssige konsekvenser.

Et er jo imidlertid den betydelige bevægelsesfrihed, der findes inden for lovens rammer, noget ganske andet er partiernes stilling hertil, ønsker om og villighed til at udnytte denne frihed til under skiftende forudsætninger at ville se nuanceret på det øjeblikkelige militære investeringsbehov. Slår man efter i de forhandlinger, der blev ført her i tinget ved forsvarsforligets indgåelse, bliver man klar over, at man hos forligspartierne var opmærksom på den mulighed, der i betænkningen til loven er givet for en løbende nyvurdering. Jeg skal citere det konservative folkepartis ordfører, hr. Ole Bjørn Kraft, ved denne anden behandling, Folketingstidende 1959-60, sp. 3521 og 3522:

„Naturligvis vil en fuldstændig ændring i de internationale forhold med almindelig nedrustning og afspænding også være en ændret forudsætning.“

Videre udtalte hr. Ole Bjørn Kraft:

„Man må ikke stå fast på det én gang fastslåede, man må være modtagelig for nye synspunkter. Det gælder såvel for politikere som for militære, at et åbent